

Werkingsverslag 2003

Jeugdonderzoekplatform

Inhoudsopgave

1. Globale doelstellingen van het JOP
2. Werkzaamheden
 - 2.1 Start van de werkzaamheden
 - 2.2 Werkvergaderingen
 - 2.3. Referentiekader
 - 2.3.1. *Abstracts bijdragen vanuit UGent*
 - 2.3.2. *Abstracts bijdragen vanuit OGJC*
 - 2.3.3. *Abstracts bijdragen vanuit de TOR-groep*
 - 2.4 Inventarisatie, synthese en website
 - 2.4.1. *Afbakening*
 - 2.4.2. *Doelstellingen van de inventaris*
 - 2.4.3. *Werkmethode*
 - 2.4.4. *Synthese*
 - 2.4.5. *Website*
 - 2.5 Platformfunctie
 - 2.5.1. *Reflectiegroep*
 - 2.5.2. *Workshop*
 - 2.6 Ontwikkelen van nieuwe onderzoeksvragen
3. Vormingsinitiatieven
4. Gerealiseerde Valorisatie
 - 4.1 Publicaties
 - 4.2 Deelname aan congressen, symposia, workshops, ...
5. Gerealiseerd overleg met beleid en andere actoren
 - 5.1. Overleg met overheid
 - 5.2. Overleg met andere actoren

1. Globale doelstellingen

Het Jeugdonderzoeksplatform (JOP) is een interdisciplinair en interuniversitair samenwerkingsverband op initiatief van de Minister van Jeugd, Sport en Binnenlandse Aangelegenheden van de Vlaamse Gemeenschap. Het bestaat uit de onderzoeksgroep TOR van de vakgroep sociologie van de Vrije Universiteit van Brussel, de vakgroep sociale agogiek van de Universiteit Gent en de onderzoeksgroep Jeugdcriminologie van de K.U.Leuven.

Het Jeugdonderzoeksplatform heeft contractueel de volgende globale doelstellingen:

1. Het ontwikkelen van een referentiekader voor jeugdonderzoek in Vlaanderen
2. bestaand (Nederlandstalig) onderzoek inventariseren
3. bestaand materiaal ontsluiten
4. nieuwe onderzoeksvragen uitwerken

Het JOP startte haar werkzaamheden op 1 april 2003. Het eerste werkjaar liep tot 31 januari 2004. Dit werkingsverslag beslaat dus de periode 1 april 2003 – 31 januari 2004.

2. Werkzaamheden

2.1. Start van de werkzaamheden

De doelstellingen van het JOP impliceren het ontwikkelen van:

1. een methode van samenwerken
2. een referentiekader waarin diverse onderzoeksbenaderingen een plaats krijgen
3. opstellen van relevante onderzoeksvragen
4. analyseren van bestaand onderzoeksmateriaal.
5. een communicatieplatform tussen zowel wetenschappelijke, beleids- als praktijkactoren.

Het JOP is zijn werkzaamheden begonnen op 1 april 2003. Gedurende de eerste drie weken onderzochten de drie onderzoeksgroepen afzonderlijk hoe de doelstellingen geformuleerd in de overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en de universiteiten, zou kunnen worden ingevuld. Dit resulteerde in drie nota's die de basis vormden voor de werkafspraken binnen het JOP.

De volgende elementen kwamen aan bod:

1. Hoe zijn gelijkaardige initiatieven in het buitenland ontwikkeld?
2. Wat is de opportuniteit van één referentiekader voor het jeugdonderzoek en welke theoretische inzichten en vraagstellingen binnen de eigen discipline zouden kunnen bijdragen tot een gemeenschappelijk referentiekader?
3. Hoe kan de inventaris worden opgebouwd?
4. Hoe kan de platformfunctie worden ingevuld?

Op de eerste vergadering op 22 april 2003 werden deze punten besproken, lijnen uitgezet en werkafspraken gemaakt.

2.2 Werkvergaderingen

Binnen het JOP bestaan er twee soorten werkvergaderingen:

1. De **promotorenvergadering** is een vergadering met onderzoekers en promotoren samen. Er wordt iedere 9 weken met elkaar overlegd. Op de promotorenvergadering worden de grote lijnen uitgestippeld en de beslissingen genomen.
2. **Onderzoekersvergaderingen** zijn vergaderingen met de onderzoekers waarin de beslissingen, genomen op de

promotorenvergadering, worden uitgewerkt, waarin praktische en dagelijkse werkzaamheden worden besproken, verdeeld en voorbereid. In principe wordt er driewekelijks vergaderd. Naargelang het geacht wordt, kan deze vergaderfrequentie bijgesteld worden. De samenstelling van de onderzoekersvergaderingen kan aangevuld worden met de coördinator van het JOP, Nicole Vettenburg. Minstens één keer voor elke promotorenvergadering, informeren de onderzoekers de coördinator over hun voorbereidingen (evt. kan dan de agenda voor de volgende vergadering worden opgesteld). Dit kan persoonlijk of per mail, door één of meerdere onderzoekers, al naargelang nodig geacht wordt.

Overzicht van de onderzoekersvergaderingen:

6 mei 2003
15 juli 2003
17 september 2003
21 oktober 2003
18 november 2003
3 december 2003
23 december 2003
8 januari 2004
23 januari 2004

Overzicht van de promotorenvergadering:

22 april 2003
27 mei 2003
2 juli 2003
1 september 2003
14 januari 2004

2.3. Referentiekader

Het JOP heeft een referentiekader en onderzoekslijn nodig, onder andere om de inventarisatie van onderzoeksmateriaal te sturen. Dit referentiekader moet aangeven welke definitie van jeugdigen wordt gehandeed, welke sectoren en levensdomeinen bestudeerd worden en welke beleids- en praktijkcontexten geïdentificeerd worden. Voor de uitbouw van dit referentiekader werd een analyse gemaakt van de onderzoeksvragen, de theoretische en methodologische problemen verbonden aan jeugdonderzoek binnen de eigen discipline. Zowel eigen onderzoek als internationaal onderzoek werd hiervoor tegen de lamp gehouden. De invalshoeken van de 3 equipes werden geanalyseerd en t.o.v. elkaar geplaatst.

Bovendien is een overzicht gemaakt van met het JOP vergelijkbare initiatieven in Europa. De werking van dergelijke instituten werd via internet verder onderzocht. Belangrijk hierbij was een onderzoek naar de

doelstellingen van deze organisaties, de structuur en organisatie, de manier waarop ze jeugdonderzoek uitstippelen, invullen, opvolgen en/of zelf uitvoeren. Er was specifieke aandacht voor de theoretische kaders waarin dergelijke instituten werken. Deze internationale contacten zullen in de toekomst verder worden uitgebouwd via de lopende netwerking van de drie onderzoeksgroepen (deelname aan internationale congressen over jeugd, betrokkenheid in SOLGACE-onderzoeksgemeenschap, CGGS, de diverse internationale netwerken waarin leden van het OGJC actief zijn, uitwisseling via de projecten en het jeugdonderzoeksnetwork van de Europese Commissie en de Europese Unie).

Uit deze exploratie bleek dat er noch een éénduidige structuur noch één overkoepelend referentiekader voorhanden is. Zowel interdisciplinaire onderzoeksopzetten als onderzoeken vanuit één specifieke discipline kenmerken zich door hun diversiteit in paradigma's. Daarom werd geadviseerd om niet te streven naar één paradigmatisch kader of het ontwikkelen van één overkoepelende en overheersende benaderingswijze. Het jeugdonderzoek wordt juist gekenmerkt door een rijke diversiteit aan visies en benaderingswijzen. Het behouden van de eigen invalshoeken betekent een meerwaarde voor de beschrijving van de leefwereld van jeugdigen. De erkenning van deze onderlinge diversiteit lijkt een meer vruchtbare manier om tot samenwerking te komen.

Deze diversiteit mag echter geen excuus worden om niet interdisciplinair te werken. Het is de bedoeling om vanuit de dialoog van iedere benaderingswijze tot nieuwe en aanvullende inzichten te komen. Daarom werd er gezocht naar thema's die zich ontlenuen tot een dergelijke dialoog en waarover de diverse onderzoeksgroepen een zekere traditie hebben. Een dergelijke dialoog kan namelijk alleen slagen met betrekking tot onderwerpen waarbij de drie partners sterk staan. Twee thema's leken daarbij uitermate geschikt: maatschappelijke breuklijnen en participatie. Als eindproduct van deze confrontatie werd een boek en een bibliografie, incl. databanken, vooropgesteld. Het boek moet een beschrijving van leefwereld en situatie van jeugdigen geven vanuit de 3 invalshoeken en wordt aangevuld met een gemeenschappelijke en overkoepelende visie op de themata.

De drie onderzoeksgroepen zijn vanuit deze thema's op zoek gegaan naar mogelijke onderzoeklijnen, probleemstellingen, onderzoeksvragen en –thema's vanuit het eigen vakgebied. Uit de onderlinge discussie, gevoerd op de promotorenvergaderingen van 27 mei 2003, 2 juli 2003 en 1 september 2003, bleek dat er voor zowel het thema participatie als voor het thema maatschappelijke breuklijnen argumenten pro en contra zijn. Met betrekking tot maatschappelijke breuklijnen zijn de drie onderzoeksgroepen aanvullend. Een argument tegen is dat bepaalde groepen hier al veel werk hebben rond verricht. Participatie is daarentegen een zeer beleidsrelevant thema, dat voor de nodige intellectuele uitdaging zorgt. Er bestaat echter het gevaar dat het onderwerp op het niveau van de definitie blijft steken. Bovendien staat het onderwerp al een tiental jaar op de maatschappelijke agenda. Uiteindelijk is gekozen om rond maatschappelijke breuklijnen te werken, omdat het onderwerp de grootste potentie in zich draagt om tot een zinvolle interdisciplinaire invulling te komen. Omdat 'maatschappelijke breuklijn' een

specifiek sociologische invulling kent, werd geopteerd om het thema 'diversiteit en sociale uitsluiting' te noemen. Hierdoor kunnen enerzijds de 3 equipes zich vinden in het overkoepelende project en anderzijds wordt aangesloten bij een begrip dat regelmatig opduikt in beleidsdocumenten.

Verder werd beslist dat het boek met bevindingen uit jeugdliteratuuronderzoek naar buiten dient te komen. Daarom leek een reflectie over de mogelijkheden en betekenissen van jeugdonderzoek aan de orde. Praktische afspraken zijn gemaakt over het aantal pagina's (250 pagina's in het totaal waarvan 10 inleiding, 10 besluit, 15 bibliografie en 70 voor elke groep) en de doelgroep (academici en beleidsmakers). In de daaropvolgende onderzoeksvergaderingen werkten de vorsers een inhoudsopgave, een indeling van de hoofdstukken, een voorstel voor auteurs van de hoofdstukken, een overkoepelende invalshoek en een timing voor het boek op.

Uit deze werkzaamheden bleek al vlug dat de invalshoeken van de respectievelijke groepen niet altijd inhoudelijk bij elkaar aansluiten. De vakgroep sociale agogiek van de UGent voorzag diverse bijdragen rond diversiteit en uitsluitingsmechanismen in jeugdonderzoek. In het deel van de TORgroep stond de sociaal-culturele breuklijn centraal. Het OGJC beschrijft de theorie van de maatschappelijke kwetsbaarheid. Daarnaast werd onderzoek verricht naar haar bruikbaarheid in de praktijk van voorzieningen en de beleving ervan bij jongeren. Op basis van de eerste werkstukken van elke onderzoeksgroep, werd intensief gezocht naar een overkoepeld concept binnen de diverse benaderingen van diversiteit. Door de onmogelijkheid van volledige eenheid werd geopteerd voor een reader-concept, met een overkoepelende inleiding en besluit. De vorsers schrijven de hoofdstukken, terwijl inleiding en besluit op rekening zijn van de promotoren. Een voorstel van volgorde luidt; probleemstelling → verschijningsvormen → verklaringstheorieën → aanpak en beleving.

Oorspronkelijke bedoeling was om het boek te publiceren op het einde van 2004. Aangezien het tweede deel van 2004 - begin 2005 echter een planningsperiode is voor het jeugdbeleidsplan, hebben we geopteerd de publicatie van het boek te verplaatsen naar eind 2005 en de prioriteit in eerste instantie te leggen bij de inventarisatie en synthese van bestaand jeugdonderzoek die het opstellen van het jeugdbeleidsplan kan ondersteunen. Niettemin zullen de vorsers hun activiteiten met betrekking tot het boek verder ontwikkelen in 2004. De uitgeschreven versies van de diverse bijdragen zullen de basis vormen voor de uitwerking van de structuur en de gemeenschappelijke koppelingen.

De volgende abstracts zijn voorgedragen:

2.3.1. Abstracts bijdragen vanuit UGent

abstract 1 : Jeugdonderzoek onderzocht

De term 'jeugdonderzoek' suggereert een afgebakend onderzoeksgebied; deze suggestie maskeert de theoretische en methodologische problemen

(inherent) die het jeugdonderzoek kenmerken en ten opzichte waarvan elk jeugdonderzoek een standpunt moet innemen. Deze bijdrage geeft een inventariserend overzicht van deze problemen. Tevens gaat de bijdrage nader in op de actuele aanzetten in het jeugdonderzoek om onderzoek op te zetten vanuit het perspectief van, en/of samen met jeugdigen. De betekenis van deze ontwikkelingen naar zgn. 'participatief jeugdonderzoek' wordt geschetst, evenals de mogelijkheden en begrenzingen jeugdigen als actor te benaderen, ook in jeugdonderzoek.

abstract 2: Gegevens over diversiteit en uitsluiting in het jeugdonderzoek

In deze bijdrage wordt nagegaan welke onderzoeksgegevens m.b.t. jeugdigen verzameld worden, op basis van welke vraagstellingen. De vaststelling zou kunnen zijn dat thematiseringen in het jeugdbeleid de gegevensverzameling vooraf gaan, of m.a.w. dat vooral beleidsvragen (d.w.z. een 'zaakwaarnemersstandpunt') de gegevensverzameling kleurt. Hierbij aansluitend wordt de vraag gesteld welke dimensies van het jeugdbestaan empirisch het best gekend zijn, en welke dimensies onderbelicht blijven. De bijdrage wordt geschreven vanuit de concrete situatie in Vlaanderen.

abstract 3: Historische en actuele vertogen over kinderen en hun leefwereld

Veranderingen in de concrete situatie en de leefwereld van jeugdigen worden in het jeugdonderzoek vanuit verschillende concepten beschreven; deze concepten beïnvloeden op hun beurt de leefwereld van jeugdigen. In deze bijdrage wordt een overzicht gegeven van een aantal centrale concepten in de beschrijving van de leefwereld van jeugdigen en wordt ook ingegaan op hoe het 'jong zijn' vandaag in kaart gebracht wordt (de jeugdige en zijn gezin, de jeugdige en de school, de jeugdige en de vrije tijd; de discussie over jeugdigen als consument en als producent).

abstract 4: Het debat over (algemene) preventie in het jeugdbeleid

In deze bijdrage wordt nader ingegaan op het debat over algemene preventie in het jeugdbeleid. De uitgangspunten van dit debat en de relatie met ondermeer concepten als 'actief burgerschap' worden kritisch bekeken in het licht van onderliggende sociaal politieke keuzes. Tevens wordt ingegaan op de overwegende benadering van diverse vormen van maatschappelijke dienstverlening (zoals bijv. jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk) als onderscheiden beleidsvelden. Nagegaan wordt hoe deze ontwikkeling naar onderscheiden beleidsvelden historisch begrepen kan worden, en wat de betekenis ervan is naar de concrete situatie van jeugdigen en hun maatschappelijke gelijkheid inzake mogelijkheden tot sociale en culturele ontplooiing.

abstract 5: De betekenis van pedagogische begeleiding van, voor en door jeugdigen

In deze bijdrage wordt concreet ingegaan op de vraag op een aantal resultaten uit onderzoek naar de meerwaarde van vormen van maatschappelijke dienstverlening ten aanzien van jeugdigen (jeugdwerk, jeugdhulpverlening, leerlingenbegeleiding...) vanuit het perspectief van jeugdigen. De begeleiding blijkt hier een belangrijk aandachtspunt. In de discussie gaat het niet enkel om begeleiding van jeugdigen voor jeugdigen, maar ook om begeleiding van jeugdigen door jeugdigen, en de betekenis hiervan voor zowel de begeleide jeugdigen als de jeugdige begeleiders. Tevens wordt nagegaan in welke mate de discussie aansluit bij inzichten betreffende respect voor diversiteit in de uitbouw van een maatschappelijk aanbod.

2.3.2. Abstracts bijdragen vanuit OGJC

abstract 1: Maatschappelijke Kwetsbaarheid als theorie

De theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid werd een twintigtal jaar geleden geformuleerd door onderzoekers van de OGJC aan de KULeuven. In de jaren daarop volgden verschillende aansluitende empirische onderzoeken die de theorie verder steun gaven. Met deze bijdrage willen we de theorie kaderen in de huidige samenleving aan de hand van recente binnen- en buitenlandse literatuur over het onderwerp.

De theorie gaat op voor jongeren die, om welbepaalde redenen, in hun contacten met de samenleving veeleer geconfronteerd worden met discriminatie en controle en minder kunnen genieten van een aantrekkelijk maatschappelijk aanbod. Door de weerkerende negatieve contacten met de maatschappelijke instellingen ontketent zich een mechanisme dat lijkt op een neerwaarts draaiende spiraal. Hierin zit het risico op systematische en persisterende delinquentie vervat. Jongeren met zulke ervaringen zijn 'maatschappelijk kwetsbaar' en als zodanig onderscheiden zij zich op dat vlak van hun leeftijdsgenoten.

Deze bijdrage gaat dieper in op de theorie, maar het trekt deze ook open. Zo buigt het zich over de invloed van enkele socialiserende instellingen op maatschappelijke kwetsbaarheid, zoals de school. De theorie wordt eveneens geplaatst in een ruimtelijk kader met onderzoek en literatuur over stadswijken. Ook bekijken we het onderwerp delinquentie-etniciteit vanuit deze invalshoek. Daarnaast wordt de invloed van de theorie nagegaan op het preventieveld als leverancier van een gedachtegoed waarop verschillende initiatieven uit de praktijk zijn geënt. En ook op gerechtelijk niveau is de theorie compatibel met de laatste nieuwe wind uit die richting: het herstelrecht. Niettemin rijzen er vanuit verschillende hoeken –soms fundamentele- vragen over de houdbaarheidsdatum van de theorie.

abstract 2: Maatschappelijke kwetsbaarheid: een theorie voor de praktijk?

Van bij het ontstaan van de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid vond deze zijn vertaling in de praktijk in verschillende vzw's of projecten van korte of langere termijn. Allen richten zich tot maatschappelijk kwetsbare jongeren en handelen (ondermeer) vanuit onze theorie. In de loop van de jaren negentig gebeurde al een soort evaluatie-onderzoek naar twee zulke initiatieven. In deze bijdrage worden via interview meerdere organisaties bevestigd die zelf zeggen te werken vanuit de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid. De bedoeling is te achterhalen waarom zij voor deze theorie kozen, hoe zij die in de praktijk aanwenden en omzetten, wat haar nut en zwakke punten zijn vanuit de praktijk bekeken en andere vragen. Die bevestiging zou kunnen leiden tot een evaluatie van de organisaties, tot een bijsturing van onze theorie of tot wederzijds beter inzicht (onderzoekers versus begeleiders). De antwoorden op de vragen worden verwerkt tot een tekst die de bevestigden toegezonden krijgen en waarop ze een finale commentaar kunnen geven.

abstract 3: Maatschappelijke kwetsbaarheid beleefd?

Afsluitend komen de jongeren zelf in het beeld. In dit deel staat, met de theorie als kader, de beleving van maatschappelijke kwetsbaarheid bij jongeren centraal aan de hand van een korte literatuurstudie. Ervaren maatschappelijk kwetsbare jongeren dat zij anders zijn dan hun leeftijdsgenoten? Dit is de belangrijkste vraag, maar ook deelaspecten van de ervaring van maatschappelijke kwetsbaarheid komen aan bod. Waar en wanneer worden negatieve confrontaties het felst aangevoeld en wanneer het minst? Hoe pogen ze zelf hieraan iets te verhelpen, met andere woorden wat is hun oplossingsstrategie? Hechten ze nog geloof in de maatschappelijke instellingen en hun waarden? Wat biedt de toekomst?

2.3.3. Abstracts bijdragen vanuit de TORgroep

abstract 1: De betekenis van de sociaal-culturele breuklijn in het leven van jongeren

Binnen elke maatschappij bestaat er een enorme diversiteit aan opvattingen over mens en samenleving. Deze diversiteit impliceert dat er conflicten kunnen groeien over hoe de maatschappij in elkaar zit, hoe ze vroeger was en hoe ze het best in de toekomst wordt ingericht. Die conflicten geven vorm aan de manier waarop we de maatschappij inrichten: specifieke sociale organisaties, bewegingen en politieke partijen nemen een positie in tegenover het onderliggende conflict, specifieke maatschappelijke voorzieningen groeien om het conflict maatschappelijk te kanaliseren. Dit leidt tot eventuele nieuwe conflicten en inzichten, waardoor een maatschappelijke dynamiek ontstaat. De eerste bijdrage gaat dieper in op de sociaal-culturele breuklijn. Deze heeft betrekking op de uiteenlopende en conflicterende antwoorden die mensen geven op de vragen: wie zijn wij, wat drijft de mens, wie maakt deel uit van onze gemeenschap, hoe organiseren we die gemeenschap politiek? Die vragen en de antwoorden, hebben, concreet, betrekking op kwesties van

openheid en tolerantie ten aanzien van diversiteit, het optreden tegen afwijkend gedrag, de politieke organisatie van de gemeenschap.

In de bijdrage zal, ten eerste, worden nagegaan hoe die breuklijn zich aftekent bij jongeren en hoe jongeren over de verschillende posities op die breuklijn verdeeld zijn. Ten tweede zal worden onderzocht of de posities die de jongere op die maatschappelijke breuklijn innemen, ook doorwerken in hun eigen leefwereld. Eén van de kenmerken van de sociaal-culturele breuklijn is een sceptische houding ten opzichte van het democratische vertegenwoordigingsprincipe in de politiek. We zullen nagaan of de jongeren die houding ook concreet toepassen op vertegenwoordigers in allerlei inspraakorganen voor jongeren. Ten derde zal worden onderzocht of de positie op de breuklijn zich ook verbindt met gedragspatronen. Eigen aan de instrumentele of rechtse positie op de nieuwe breuklijn is de opvatting dat mensen niet handelen uit principes, maar uit eigenbelang en dat precies daarom ook hard en repressief tegen afwijkend gedrag moet worden opgetreden. Meer specifiek zal worden onderzocht of die opvatting ook gepaard gaat met meer afwijkend gedrag en risicogedrag, wat erop zou wijzen dat de opvatting aansluit bij de leefwereld van de jongeren en binnen die leefwereld een houdbare ethiek vormt: men hoeft zich niet naar de regels te plooiën, maar wie gepakt wordt, moet (kunnen) boeten. Ten vierde zal ook worden onderzocht of de sociaal-culturele breuklijn zich op een systematische manier verbindt met meer omvattende smaakculturen en dus onderdeel is van een subcultureel patroon dat een eenheid van opvattingen, smaak en mediavorkeuren inhoudt. Ten slotte zal, in de mate van het mogelijke worden nagegaan welke veranderingen zich in de breuklijnpositie van de jongeren hebben voorgedaan.

abstract 2: De sociale context van de sociaal-culturele breuklijn

Hiermee komen we tot de vraagstelling van de tweede bijdrage: in welke sociale context is de sociaal-culturele breuklijn ontstaan en hoe heeft het zich verspreid? Vertrekpunt is het doctoraat van Koen Pelleriaux. Hierin stelt hij dat de sociaal-culturele breuklijn waarschijnlijk ontstaan is binnen een subcultuur van sociale demotie. Sociale demotie is het gevoel dat men – wat men ook onderneemt – niet de kans krijgt om volop mee te draaien in onze maatschappij. Deze subcultuur van de sociale demotie kan niet losgezien worden van de expansie en differentiatie van het onderwijssysteem, waarbij jongeren aan de onderkant van de onderwijshiërarchie het gevoel krijgen minder mee te tellen. In dit deel willen we onderzoeken hoe de sociale context (objectieve en subjectieve onderwijscontext, gezinssituatie, materiële en culturele aspecten van de gezinscontext), formele en informele leerprocessen bijdragen tot de vorming van een wereldbeeld. Bovendien willen we nagaan of er bepaalde evoluties waar te nemen zijn in de positie die (diverse) groepen jongeren innemen ten opzichte van deze breuklijn en deze vergelijken met de positie die volwassenen innemen ten opzichte van deze breuklijn. Hiervoor zullen we ons deels baseren op voorgaande analyses en die toetsen op en vergelijken met nieuw verzamelde gegevens.

abstract 3: Against all odds?

De laatste bijdrage onderzoekt hoe jongeren toch een enigszins ander wereldbeeld vormen dan louter op basis van hun sociale en culturele context kan worden verwacht. Zo wordt steeds het verschil in mens- en maatschappijbeeld tussen leerlingen uit het ASO en het BSO beklemtoond. Dit doet vergeten dat er binnen iedere groep echter ook differentiatie bestaat. Hoewel BSO-leerlingen als groep een veel instrumenteler mensbeeld hebben dan ASO-leerlingen, neemt dit niet weg dat bepaalde leerlingen uit het BSO wel een normatief mensbeeld ontwikkelen. Voor deze interne differentiatie is er tot nu toe minder aandacht geweest. Hebben BSO-jongeren uit multilaterale scholen bijvoorbeeld een ander mens- en maatschappijbeeld dan BSO-jongeren uit zuivere technische en beroepsscholen of BSO-jongeren uit zuivere BSO-scholen? Een verdere differentiatie kan gemaakt worden naargelang gender. De vraag hoe jongeren uit het BSO tot een normatief mensbeeld komen en jongeren uit het ASO tot een instrumenteel mensbeeld, kan belangrijke beleidsimplicaties hebben.

2.4 Inventarisatie, synthese en website

De inventarisatie bestaat uit een literatuuronderzoek. De werkzaamheden met betrekking tot de inventarisatie in het eerste jaar bestonden uit het afbakenen van de inventarisatieopdracht, het bepalen van de vorm en de doelstellingen en het ontwikkelen van een werkinstrument.

2.4.1. Afbakening

Eén van de belangrijkste uitdagingen van de inventarisatie was het afbakenen van wat geïnventariseerd zou worden. Een duidelijke afbakening is nodig om te voorkomen dat de inventarisatie oeverloos wordt, waardoor het gevaar bestaat dat de vorsers zouden verdrinken onder de onderzoeksrapporten of zich nog louter zouden kunnen bezig houden met inventariseren. Een systematische inventarisering heeft trouwens ook inhoudelijke voordelen. Literatuuronderzoek en jeugdonderzoek zijn namelijk twee brede termen. Daarom werd geopteerd om de inventarisatie stapsgewijs uit te bouwen. In eerste instantie is gekozen voor vrijgegeven en afgesloten onderzoek van wetenschappelijke instellingen (al dan niet verbonden aan een universiteit). Jeugdonderzoek is als volgt omschreven:

- alle onderzoek dat
 - de leefwereld / levensomstandigheden van kinderen en jongeren (0-25 jaar);
 - de wisselwerking tussen beleid / maatschappelijke instituties en kinderen en jongeren;

- de visies, overtuigingen en/of denkbeelden van kinderen en jongeren;
in beeld brengt.

- syntheses of meta-analyses waarin de auteurs allerlei onderzoeksresultaten bundelen en/of plaatsen in een bepaald kader.

Onderzoek met betrekking tot de volgende domeinen krijgen de aandacht:

- o Gezondheid
- o Kinderopvang
- o Leefmilieu (ecologisch)
- o Media
- o Mobiliteit
- o Onderwijs
- o Ontwikkelingssamenwerking
- o Politie & Justitie
- o Ruimtelijke ordening (met stedelijk beleid, buurten)
- o Vrije tijd (met toerisme, cultuur en sport)
- o Welzijn (met opbouwwerk, bijzondere jeugdzorg, recht)
- o Werk
- o Wonen
- o Andere thema's (te bepalen ahv literatuurstudie)

Pas in een latere fase zal ook het meer actiegericht onderzoek opgenomen worden. Deze keuze wordt ingefluisterd omdat het JOP dient als een wetenschappelijke ondersteuning van het jeugdbeleid, de praktijk én het wetenschappelijke veld. Daarnaast is het JOP mede ontstaan vanuit de bezorgdheid over de versnippering van Vlaams wetenschappelijk jeugdonderzoek. Bovendien is het JOP, door zijn samenstelling, het best geplaatst om zicht te krijgen op wetenschappelijk onderzoek verricht aan universiteiten. Vandaar de klemtoon op wetenschappelijk onderzoek. Praktijkkennis en beleidsexpertise achten we ook zeer belangrijk, maar daar is in eerste instantie moeilijk zicht op te krijgen. Dit zullen we in latere instantie via andere wegen trachten in beeld te brengen, bvb. reflectiegroep, studiedagen...

Tweede afbakening bestaat er in dat vooral Vlaams (Nederlandstalig) onderzoek wordt bekeken. Dit omvat niet louter onderzoeksrapporten in het Nederlands geschreven, maar ook internationaal vergelijkend onderzoek waarbij Belgische jongeren opgenomen zijn in het onderzoeksdesign en waarvan het rapport niet noodzakelijk geschreven is in het Nederlands. Deze keuze wordt deels bepaald door de waarneming dat buitenlands onderzoek niet altijd even relevant is voor de Vlaamse situatie. Aangezien het JOP gefinancierd wordt door de Vlaamse gemeenschap lijkt het prioritair om deze Vlaamse situatie in kaart te brengen. In latere instantie zal ook Waals en buitenlands onderzoek betrokken worden in de inventarisatie.

Derde afbakening betreft een tijdsafbakening. De klemtoon in het begin van de inventarisatie ligt op de periode 2000-2004. Dit is hoofdzakelijk onderzoek

uitgevoerd sinds de opstelling van het vorige jeugdbeleidsplan. In latere fases zal echter vroeger onderzoek opgenomen worden.

De veranderingen in afbakeningen (al dan niet actieonderzoek, al dan niet anderstalig onderzoek, al dan niet eerder onderzoek, al dan niet wetenschappelijk onderzoek), worden in onderling overleg bepaald.

2.4.2. Doelstellingen van de inventaris

De bedoeling van de inventarisatie is enerzijds een (recurrente) synthese van onderzoeksmateriaal te ondersteunen. Anderzijds is het de intentie om onderzoeken te ontsluiten naar een ruim en divers doelpubliek toe.

Beoogde doelpublieken zijn:

1. andere wetenschappers
2. het beleid
3. het praktijkveld
4. het JOP

Het is echter onmogelijk op dit moment om deze inventarisatie op één fysieke plaats te vestigen en te ontsluiten. Er is namelijk noch ruimte, noch personeel, noch financiële middelen om binnen het JOP een bibliotheek- en archieffunctie te ontwikkelen. Om te voorkomen dat de inventarisatie louter de werkzaamheden van het JOP zou ondersteunen, is er voor gekozen een online versie van de inventarisatie op te stellen. Deze versie bestaat uit diverse onderdelen:

- een lijst van relevante websites en tijdschriften wordt opgemaakt
- een lijst van onderzoeksinstituten actief rond jeugdonderzoek wordt opgesteld, alsook een lijst van relevante beleids- en praktijkactoren
- een databank met fiches van diverse jeugdonderzoeken

Dit laatste vormt het belangrijkste deel van de inventarisatie. Deze fiches moeten geschikt zijn voor de drie doelgroepen van de inventarisatie. Bij de opmaak van de fiche is, voor de ontsluiting van het materiaal, gezocht naar een evenwichtige samenstelling met aandacht voor wetenschappelijke, beleids- en praktijkrelevante gegevens. Op basis van de gegevens vervat in de fiches moeten de gebruikers kunnen opmaken welke onderzoeken er eventueel interessant zijn om te raadplegen om een specifieke vraagstelling te kunnen beantwoorden. Het is in geen enkel opzicht de bedoeling dat de fiches de onderzoeken of rapporten zelf zouden vervangen. De inventarisatie moet echter zo gebruiksvriendelijk zijn dat het het opzoekingswerk voor de doelgroepen verlicht en versnelt. Vanaf de tweede helft van 2004 kunnen geïnteresseerden de fiches raadplegen via een databank op de website.

2.4.3. Werkmethode

De belangrijkste opgave voor het eerste werkjaar was echter het opstellen van een werkmethode. Hiervoor werd ruimschoots de tijd genomen om een geschikte methode te ontwikkelen. Aangezien de inventarisatie één van de

hoofdopdrachten is van het JOP, vormt de werkmethode de basis van het JOP en de manier waarop het JOP de komende jaren zal opereren. Deze werkmethode moest bovendien aan hoge eisen voldoen:

- het moet geschikt zijn om onderzoek uit heel diverse domeinen te inventariseren
- het eindproduct van de methode moet geschikt zijn voor diverse gebruikers
- de fiche vormt een werkdocument dat zowel huidige als toekomstige vragen met betrekking tot kinderen en jongeren moet kunnen opvangen.
- het moet hanteerbaar zijn voor de mensen die inventariseren. Doordat in het begin heel veel onderzoeken moeten worden geïnventariseerd, zullen namelijk ook studenten, job- en werkstudenten ingeschakeld worden. Eveneens kunnen onderzoekers, die dat wensen, hun eigen fiche opstellen. Daarom moeten er duidelijke en hanteerbare afspraken worden gemaakt. Een handleiding voor het opstellen van fiches, samen met een invuldocument, is ontwikkeld.

De werkzaamheden m.b.t. de inventarisatie focusten tot nu toe dus vooral op het zoeken naar een geschikte methode voor inventarisatie en ontsluiting, omwille van de voorziene planning op langere termijn. Toch werden al een relatief groot aantal relevante onderzoeken binnen eigen en aanverwante onderzoeksdomeinen verzameld. Het onderzoeksmateriaal uit de eigen equipe werd al geïnventariseerd door de JOP-medewerkers. Vanuit deze inventaris werden ten eerste de discussies gevoerd over de lijnen van het JOP en het interdisciplinaire karakter ervan. Ten tweede, diende deze inventarisatie als inhoudelijke input van de workshop op 16 december 2003. Daarnaast zijn er oefeningen voor studenten uitgeschreven waarbij zij mede ingeschakeld worden bij de inventarisering. Ten slotte zijn er afspraken gemaakt rond aanname en begeleiding van jobstudenten.

De onderzoekers van het JOP inventariseren zelf ook, nemen contact op met collega-onderzoekers om onderzoeksrapporten te bekomen, begeleiden daarnaast de (job)studenten in hun inventarisatie-opdracht en controleren de ingediende fiches.

Het materiaal wordt geïnventariseerd in fiches in het programma 'word' en worden later ingevoerd via het programma 'ProCite'. Intussen zijn een 104 onderzoeksrapporten en een hele hoop tijdschriftartikels, die aan de voorgestelde afbakening voldoen, geïdentificeerd. Op dit moment worden die volop geïnventariseerd.

2.4.4 *Synthese*

De medewerkers van het jeugdonderzoeksplatform zijn zich terdege bewust dat een zekere synthese van onderzoeksbevindingen nuttig is. Het biedt namelijk een overzicht van de belangrijkste bevindingen uit recente onderzoeken, het kan dienen om tegenstrijdige en/of aanvullende gegevens te identificeren en het kan eveneens dienen als werkingsinstrument om hiaten in onderzoek te belichten. In dit eerste werkjaar werden de globale

betrachtingen met betrekking tot de synthese grondig besproken. We trachten op regelmatige tijdstippen een overzicht te bieden van resultaten uit recent gevoerde onderzoeken, de gegevens tegenover elkaar te plaatsen en de grote onderzoekslijnen te schetsen.

Doelstellingen van deze synthese is:

1. een overzicht geven van de belangrijkste onderzoeksresultaten
2. hiaten en tekorten identificeren, bijvoorbeeld of er thema's of benaderingen zijn die nooit aan bod komen
3. theorievorming binnen het jeugdonderzoek stimuleren
4. een gefundeerde (meta)synthese schrijven
5. beleidsmakers inspireren om een onderbouwd jeugdbeleid te ontwikkelen

De synthese zal de basis vormen voor de uitwerking van toekomstige, nieuwe vraagstellingen en zal tevens inspiratie leveren voor het komende jeugdbeleidsplan van de Vlaamse Gemeenschap.

2.4.5. Website

De website wordt een belangrijk middel om de werkzaamheden van het JOP naar buiten te brengen. In het eerste jaar is vooral op zoek gegaan naar de technische aspecten van het opzetten van een website, aan welke voorwaarden die moet voldoen om alle functies te kunnen ontwikkelen, hoeveel mankracht het vraagt om de website te onderhouden en hoeveel de kostprijs bedraagt van de opstart van de website. Een voorlopige, eerste structuur voor de website is uitgedacht. Uit het voorafgaand onderzoek blijkt dat het opzetten en het ontwerpen van een heel nieuwe website een dure aangelegenheid is. Daarom is geopteerd om te vragen aan het Departement Jeugd en Sport of het mogelijk is een website voor jeugdonderzoek te voorzien binnen hun sitedstructuur en iemand te voorzien die als webmaster kan optreden. Indien dit niet mogelijk is, wordt geopteerd om gebruik te maken van de standaarddesign van de websites van de K.U. Leuven. Eén van de onderzoekers zal dan fungeren als webmaster en een cursus Dreamweaver volgen. Uit deze eerste exploratie bleek verder dat www.jop.be als domeinnaam al geregistreerd is, maar nog niet in gebruik. Na langdurig aandringen is de eigenaar van deze domeinnaam niet bereid het eigendomsrecht uit handen te geven. Daarom zal de naam www.jeugdonderzoeksplatform.be geregistreerd worden.

2.5 Platformfunctie

Het JOP heeft als uiteindelijke betrachting om als platform tussen wetenschap, beleid en praktijk te kunnen fungeren. De inhoudelijke en praktische vormgeving van dit platform, werd in dit eerste werkjaar uitgediept. Deze platformfunctie komt tot uiting in

- de ruime ontsluiting van de inventaris,
- de synthese van onderzoeksbevindingen naar praktijk en beleid toe,
- de organisaties van workshops, symposia en studiedagen,

- de aansluiting bij vragen die leven bij andere onderzoekers, beleidswerkers en praktijkwerkers.

Gezien de huidige prioriteitenstelling van het JOP, ligt de nadruk voor het eerste werkjaar voornamelijk op wetenschappelijke en beleidsactoren. Toch wenst het JOP geen wetenschappelijk eiland te worden: wetenschappelijke kennis over jeugd dient een plaats te krijgen naast andere vormen van kennis van jeugdigen. Het wil voeling houden met zowel het beleid als het ruime werkveld. Daartoe wordt een reflectiegroep samengesteld.

2.5.1. Reflectiegroep

De reflectiegroep heeft, algemeen gesteld, een kritische functie. Hun taak is prioritair gericht op de monitor en de opvolging van/ reflectie over de werkzaamheden van het JOP. Het gaat over

1. Wetenschappelijke ondersteuning bij het opstellen en analyseren van de monitor(gegevens); inventarisatie,...
2. Reflectie over de samenwerkingsmogelijkheden tussen onderzoek-beleidspraktijk, over manieren van vergroten van draagvlak van JOP initiatieven,...

De reflectiegroep is een vaste groep mensen die vertrouwd zijn met jongerenthematieken. De leden zijn op de eerste plaats collega onderzoekers/wetenschappers die vertrouwd zijn met sectoren/thema's die minder aansluiten bij het werk van de JOP-leden. De volgende personen zullen worden aangeschreven ten persoonlijke titel: Steven Wouters (Vlaamse Jeugdraad), Leen Ackaert (Kinderrechten commissariaat), Valérie Carrette (via Kris Jacobs van het CBGS), Kris Kesteloot (wonen, stedelijk beleid), Jan Vranken (Oases), Inge Van de Walle (Steunpunt Jeugd), Ivo Michiels (testaankoop), Karen Raymaekers (media), Jos De Haan (SCP, jeugdrapportage Ndl) en Paul Van Dijck (marketing).

2.5.2. Workshop

Op 16 december 2003 werd een eerste workshop georganiseerd. De bedoeling van de workshop was

- 1) geïnteresseerden te informeren over de opzet en doelstellingen van het JOP
- 2) geïnteresseerden uit te nodigen om mee te denken over de plaats en mogelijkheden van jeugdonderzoek en over de relatie van jeugdonderzoek met beleid en werkveld.

Het programma was als volgt:

14u	Welkom	Prof. Dr. Lode Walgrave
14u10 tot 14u30	Doelstellingen en werking van het JOP	Prof. Dr. Nicole Vettenburg
14u30 tot 15u30	Voorstelling van de	Onderzoekers

	samenwerkingspartners en hun jeugdonderzoek	
15u30 tot 16u	Koffiepauze	
16u tot 16u20	De mogelijkheden en grenzen van jeugdonderzoek	Prof. Dr. Maria Bouverne-De Bie
16u20 tot 17u	Discussie over de relatie beleid, onderzoek en werkveld.	Moderator: Prof. Dr. Mark Elchardus
17u tot 17u20	Reflecties vanuit het beleid	Dhr. Pascal Enaert, raadgever kabinet minister Van Grembergen
17u20	Receptie	

De organisatie bestond naast de gebruikelijke praktische afspraken uit de inhoudelijke invulling van de dag (zie hierboven). Deze inhoudelijke voorbereiding diende als materiaal voor een artikel dat geschreven werd voor het tijdschrift KRAX. De inhoudelijke lijnen van de TOR-groep werden verwerkt tot een artikel 'Van tijd naar jongeren', dat terug te vinden is op de website van de TOR-groep. Verder omvatte de werkzaamheden voor de workshop het opstellen van een folder ter introductie van het JOP en het aanleggen van een adressenbestand op basis waarvan genodigden werden geselecteerd. Dit adressenbestand bestaat uit drie luiken: het wetenschappelijke veld, het beleid en de praktijk. Dit adressenbestand dient als basis voor het in verder in kaart brengen van de diverse actoren actief rond jongeren.

Op basis van de reacties op de workshop werden de prioriteiten van het JOP geëvalueerd en bijgesteld.

2.6 Ontwikkelen van nieuwe onderzoeksvragen

Het ontwikkelen van nieuwe onderzoeksvragen beschouwt het Jeugdonderzoeksplatform op termijn als een voornamelijk doelstelling van het samenwerkingsverband. Dit vloeit echter voort uit het geheel van de werkzaamheden van het JOP. Vooral de inventarisatie en de synthese zijn instrumenten waarlangs deze doelstelling kan worden verwezenlijkt in de toekomst.

Eén vorm van het ontwikkelen van nieuwe onderzoeksvragen is het opstellen van een monitor voor Vlaanderen. Een monitor is een recurrent onderzoek van jongeren met als doel jeugdigen, hun leefwereld, situaties, activiteiten, etc. in beeld te brengen. Het kader van deze monitor is het Vlaamse jeugdbeleidsplan: vanuit het verzamelde onderzoeksmateriaal over de situatie van jeugdigen moeten immers vragen kunnen worden gesteld bij jeugdbeleid. Daarnaast moet het onderzoeksmateriaal kunnen dienen om het jeugdbeleid te overstijgen en het maatschappelijke debat over jeugd te stofferen. De precieze vormgeving, de bepaling van de vragen, de doelstellingen en het

ontwikkelen van indicatoren zal in nauw overleg lopen met het beleid en praktijkveld via de reflectiegroep. Op basis van de ervaringen van monitors in het buitenland en vergelijkende analyses van monitors in buitenlandse onderzoekscentra zal een eigen monitordesign worden ontwikkeld.

3. Vormingsinitiatieven

Onder vormingsinitiatieven verstaan we de vorming die de medewerkers van het JOP hebben gevolgd in het kader van hun werkzaamheden.

De volgende vormingen zijn daarbij gevolgd:

- Verdediging proefschrift Veerle Vanassche – ‘Jeugdwerkers als missionarissen van de moderniteit’
Universiteit Antwerpen – 24 april 2003
- Presentatie van de resultaten van het onderzoek ‘Regionale verschillen in schoolprestaties’
Lezing gegeven door Toon Kuppens, 23/05/03 – Organisatie :
Onderzoeksgroep TOR – Vakgroep sociologie
- 20 juni 2003 Nitrox-studiedag over preventie
- Lezing ‘Trends in katholieke godsdienstigheid eind 20ste eeuw’.
- Lezing verzorgd door Prof. Dr. Karel Dobbelaere
Organisatie : Vlaamse Vereniging voor Sociologie Brussel, 03/06/03
- Studiedag 23/10/03 “Nieuwe risicogroepen in de samenleving en in de jeugdbijstand?”
Rechtsfaculteit KULeuven, organisatie ism OGJC. (Zeger Van Hee)
- Studiedag 07/11/03 “Jeugdwerk en toekomstperspectieven”
Uit de Marge, Gent
- Studiedag ‘bruggen tussen wetenschap en samenleving’ van WeCom, interuniversitair centrum voor wetenschapscommunicatie
Brussel, 17 november 2003, Vlaams Parlement.
- Studienamiddag 02/12/03 “Preventie Gespiegeld”
Auteurs van het boek (OGJC-medewerkers) en uitgeverij Lannoo, Brussel (Markies)
- Vanaf oktober 2003 “ALO Criminologie”
Rechtsfaculteit, K.U.Leuven
- Opleiding kantoorautomatisering, 27/01/03 “ProCite”
AVL, Heverlee
- Cursus ‘Multi-level analyse voor de sociale wetenschapper’.
Prof. Dr. Koen Pelleriaux, VUB Campus Etterbeek, 28/11/03
- 5/12/2002 Colloquium: voorstelling Armoede en sociale Uitsluiting.
Jaarboek 2002.
- VVS-paneldebat "Idé-fix": Introspectie over de spanning tussen sociologisch onderzoek en beleid in Vlaanderen - 17 december 2003, Universiteit Gent
- 22/01/2004 Nitrox-studiedag over Erkenning van elders verworven competenties ‘in ’t lang en in ’t breed’.
- Voorstelling van SONAR en het onderzoek verricht betreffende de overgang van school naar arbeidsmarkt
Heidi Belet en Ilse Laurijnsen – Organisatie: Onderzoeksgroep TOR, vakgroep sociologie – VUB – 30 januari 2003

4. Gerealiseerde valorisatie

4.1 Publicaties

Ceustermans, K. (2003). JeugdOnderzoeksPlatform (JOP), *Panopticon*, 24, 6, 573.

Stevens, F. (2003), Van tijd naar jongeren. Het jeugdonderzoek binnen de TOR-onderzoeksgroep. Paper voorgesteld op de JOP-workshop, Brussel, 16 december, Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel. <http://www.vub.ac.be/TOR>, TOR2003/54.

Van Nuffel, K. (2003), Jeugdonderzoek in Vlaanderen. Het JOP stelt zich voor, *Krax. Vakblad van het jeugdwerk*, 3, 4: 13-14.

Schillemans, L., Verschelden, G. & Bouverne-De Bie, M. (2003). Possibilities and problems of youth research and participatory research approaches. Paper gepresenteerd op NYRI 8: Nordic Youth Research Conference in Roskilde -11-14/6, Denemarken. http://www.cefu.dk/kalender/konferencer/information/workshops/youth_theory/Leen_Schillemans/

Schillemans, L. & De Bie, M. (2004). Chances of local youth participation. Flemish experiences. Straatsburg: Raad van Europa.

Perstekst ter voorstelling van het Jeugdonderzoeksplatform

4.2 Deelname aan congressen, symposia, workshops, ...

- Marktdag Sociologie

Katholieke Universiteit Nijmegen, 22/05/03

Organisatie: Nederlandse Sociologen Vereniging en Vlaamse Vereniging voor Sociologie

- Europees seminarie: New generation Youth Program 8 en 9 juli 2003 in Budapest.

Dit was een consultatie van onderzoekers vanwege Europese jeugdbeleidsmakers, met o.m. de betrokkenheid van onderzoek(ers) bij de opmaak en implementatie van het nieuwe Europese JeugdProgramma.

- NYRI 8: Nordic Youth Research Conference in Roskilde -11-14/6, Denemarken

Deelname aan jeugdcongres met paperbijdrage over historiek, opvattingen en methoden van jeugdonderzoek.

- 'Connections' conference, 'Active citizenship and multiple identities'

4-6 september 2003, Leuven, georganiseerd door SOLGACE en ESREA, Active democratic Citizenship Network

- **Rondvraag van de Europese Commissie over kennisontwikkeling m.b.t. jeugd (in navolging van het Witboek).**

- **European Science Foundation Standing Committee for Social Sciences (SCSS) Exploratory workshop :**

New forms of citizenship and young generations. The civic dimensions of leisure and consumption for young generations in global cities, Straatsburg, Frankrijk, 2 – 4 oktober 2003.

- **Youth autonomy seminar**

Brussel, 27-28 oktober, Europese Commissie

- **Seminar 'What about Youth political participation'**

24-26 november 2003, European Youth Centre Straatsburg, Council of Europe and European Commission Youth research Partnership

- **Workshop 'Voorstelling van het JOP'**

Organisatie : JOP – Markiesgebouw Brussel, 16 december 2003

5. Gerealiseerd overleg met overheid en andere betrokken actoren

5.1. Overleg met overheid

Op volgende tijdstippen was er een overleg tussen het JOP enerzijds en administratie en kabinet anderzijds:

- 2 juli 2003
- 16 december 2003
- 20 januari 2004

5.2 Overleg met andere actoren

Frank Stevens maakt deel uit van de kernredactie van *Krax. Vakblad van het jeugdwerk*.

Leen Schillemans is lid van de Vlaamse Jeugdraad.

In het kader van haar onderzoek heeft Kobie Ceustermans contact opgenomen met diverse organisaties werkzaam rond maatschappelijk kwetsbare jongeren.

Daarnaast worden de drie onderzoeksgroepen regelmatig gecontacteerd door jeugdorganisaties, scholen, studenten van hogescholen en studenten van

andere vakgebieden van universiteiten om informatie over jeugdonderzoek, onderzoeksmateriaal, informatie over het zelf opzetten van onderzoek,